Beleidsplan Hoogbegaafdheid

2026

Dr. Aletta Jacobs College beleidsplan hoogbegaafdheid
Datum: akkoord SL 15 april 2026 – vastgesteld 19 mei 2026
Revisiedatum: 2030
Auteur: L. Brian, D. Dijkstra, R. Dinjens

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

Inleiding 3

Visie 5

Signalering 7

Onderwijsaanbod 8

- **In de klas** 8
- **Buiten de klas** 11

Begeleiding en ondersteuning 11

Professionalisering 14

Activiteitenplan 15

- **Doelen en activiteiten** 15

Monitoring, evaluatie en borging 17

- **Bijlage 1 – stroomschema hoogbegaafdheid** 19
- **Bijlage 2 – taakomschrijvingen HOP-begeleider en HB-coördinatie** 20
- **Bijlage 3 – De profielen van Betts & Neihart (2010)** 23

Inleiding

Binnen het dr. Aletta Jacobs College vinden wij dat een passend, uitdagend en ondersteunend leerklimaat essentieel is voor de ontwikkeling en het welzijn van alle leerlingen. Iedere leerling verdient onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en behoeften. In dit document richten wij ons specifiek op leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid.

Een zorgvuldige en eenduidige aanpak vraagt om heldere afspraken over signalering, begeleiding en onderwijsaanbod, waarbij goede communicatie en samenwerking tussen leerlingen, ouders en de school centraal staan. Dit beleid is opgesteld om structuur te bieden in de wijze waarop wij ondersteuning bieden aan leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid en dit vormgeven in de school. Met duidelijke kaders willen wij bijdragen aan een schoolcultuur waarin erkenning, uitdaging en passende ondersteuning vanzelfsprekend zijn, zodat hoogbegaafde leerlingen, zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Voor wie

Dit beleid is voor leerlingen, ouders/verzorgenden en medewerkers van het dr. Aletta Jacobs College.

Omschrijving van de doelgroep

Het hoogbegaafdheidsonderwijs op onze school is bedoeld voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafd die meer nodig hebben dan het reguliere onderwijsaanbod.

De doelgroep van het (hoog)begaafdheidsonderwijs bestaat uit leerlingen:

- Bij wie kenmerken van hoogbegaafdheid duidelijk zichtbaar zijn;
- Bij wie sprake is van een ontwikkelingspotentieel dat nog niet volledig tot uiting komt;
- Die onderpresteren of vastlopen in motivatie, werkhouding of sociaal en emotioneel functioneren, terwijl het cognitieve niveau hoger ligt.

Om te bepalen welke leerlingen baat hebben bij het HB-onderwijs, bouwen wij een breed en zorgvuldig leerlingbeeld op. Hierbij maken wij onder andere gebruik van het profielen van Betts en Neihart (2010), de profielen staan in bijlage 3.

Het leerlingbeeld ontstaat niet op één moment, maar groeit gedurende de schoolloopbaan en wordt regelmatig bijgesteld.

Wij krijgen zicht op leerlingen door:

- Een warme overdracht vanuit het primair onderwijs;
- Contact met leerkrachten en hb-specialisten van de bovenschoolse plusklas;
- Gesprekken met ouders over ontwikkeling en onderwijsbehoeften;
- Een CBO-screening in leerjaar 1 voor alle mavo-, havo- en vwo-leerlingen;
- Signalen en observaties van mentoren, vakdocenten en ondersteuningscoördinator in de dagelijkse praktijk.

Op basis van deze informatie brengen wij de ondersteuningsbehoeften van leerlingen in kaart en stemmen wij ons onderwijs hier zo passend mogelijk op af. Meer informatie over het ondersteuningsaanbod van de school is te vinden in de schoolgids.

Binnen de school hebben we een specifiek aanbod voor de leerlingen met kenmerken van HB, daarnaast zien wij dat er in elk kind een hoog ontwikkel potentieel (HOP) zit. Daarom hebben wij HOP-begeleiders, HOP-uren en een HOP-klas.

Visie

"Onze leerlingen worden binnen ons onderwijs toegerust op hun functioneren in deze én de toekomstige samenleving: als mens, student, werknemer, ondernemer en burger. De leerlingen leren hoe zij aan het roer kunnen staan van leven en leren; ontwikkelen kennis, houding en vaardigheden. Dit passend bij de tijd en wereld waarin wij leven.

Alle leerlingen ontwikkelen zich binnen ons onderwijs en zijn of worden daarvoor gemotiveerd. Dat doen zij in een inspirerende en veilige leergemeenschap. Initiatief en verantwoordelijkheid nemen, zelfstandigheid, weerbaarheid en veerkracht en zelfredzaamheid zijn vaardigheden die onze leerlingen oefenen en leren.

Wij zien het als gezamenlijke opdracht dat al onze leerlingen een passend diploma behalen of een juiste route inslaan: voor het leven, een vervolgstudie en/of een (toekomstige) baan."

Onze school staat voor inclusief onderwijs, waarbij we werken vanuit het sociaal-contextuele model. Dit betekent dat wij onderwijs niet zien als een vaststaand aanbod, maar als een dynamisch proces dat voortdurend wordt afgestemd op wat de groep én het individu vraagt. We passen ons onderwijs aan door te kijken naar de onderwijsbehoeften van leerlingen, de groepsdynamiek en de context waarin leerlingen leren en opgroeien. Leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid maken deel uit van de groep en krijgen (grotendeels) binnen dat kader passende ondersteuning en uitdaging middels maatwerk.

Leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid beschikken over specifieke talenten en onderwijsbehoeften. Op het Aletta zien en erkennen wij deze talenten. Wij werken vanuit het uitgangspunt dat al onze leerlingen, binnen hun eigen sociale en culturele leefwereld, tot leren komen. Daarbij hanteren wij hoge verwachtingen voor iedere leerling, niet alleen van de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. Wij geloven dat hoge, realistische verwachtingen bijdragen aan motivatie, zelfvertrouwen en ontwikkeling, en we dagen leerlingen uit om het beste uit zichzelf te halen.

In de begeleiding van de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid sluiten wij aan bij het model van Renzulli[1], waarin hoogbegaafdheid wordt gezien als het samenspel van drie factoren: hoge intellectuele capaciteiten, een groot creatief denkvermogen en een hoge (leer)motivatie. Volgens het verrijkte model van Mönks[2] komen deze kenmerken tot ontwikkeling onder invloed van de omgeving, waaronder de school, het gezin en de vriendenkring. De mate waarin deze factoren tot bloei komen, verschilt per leerling en is afhankelijk van context en omstandigheden.

Wij beschouwen hoogbegaafdheid als een dynamisch concept[3]. Kenmerken van hoogbegaafdheid kunnen zich op verschillende momenten, in wisselende intensiteit en op diverse domeinen laten zien.

---

[1] Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? Reexamining a definition. Phi Delta Kappan, 60(3), 180-184.

[2] Mönks, F. J. (1985). Hoogbegaafden: een situatieschets. In: F. J. Mönks, & P. Span (Eds.), Hoogbegaafden in de samenleving (pp. 17-32).

[3] Van Gerven, E., Zonneveld, R., Oosterveen, N., Dekkers, A., Den Boer, Y., & Kenniscentrum Hoogbegaafdheid. (2025). *Kansrijk onderwijs vanuit een inclusieve gedachte voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid*. https://kenniscentrumhb.nl/wp-content/uploads/2025/11/Basisboek-Thema-1-hele-tekst.pdf

Ontwikkeling, omgeving en welbevinden spelen hierin een essentiële rol. Dit vraagt van ons als school een open, flexibele en onderzoekende houding, waarbij we continu blijven afstemmen op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling en waar nodig ons handelen bijstellen.

Het dr. Aletta Jacobs College streeft ernaar dat hoogbegaafde leerlingen in Hoogezand en omgeving gezien, gehoord en begrepen worden en zich optimaal kunnen ontwikkelen binnen hun eigen sociale en culturele context. Indien nodig onderzoeken wij zorgvuldig wat de school kan bieden en zoeken wij samen met leerling en ouders/verzorgers naar passende ondersteuning binnen of buiten de school.

Samenwerking met ouders/verzorgenden en leerlingen

Het succes van onze leerlingen staat centraal. Dit vraagt om een sterke samenwerking tussen school, leerling en ouders/verzorgenden. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich gesteund voelen door hun ouders/verzorgenden, docenten, maar ook vrienden en klasgenoten. Daarom streven we naar open en regelmatig contact tussen ouders/verzorgenden, leerlingen en school, zodat deze samenwerking dagelijks merkbaar en voelbaar is. Daarnaast organiseren wij mogelijkheden voor leerlingen om sociale contacten en vriendschappen te versterken. De ouders van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid ontvangen drie of vier keer per jaar een nieuwsbrief vanuit de HB-coördinator.

Signalering

De signalering begint bij aanmelding van de leerling bij het dr. Aletta Jacobs College. Dit kan vanuit het basisonderwijs zijn (PO), maar kan ook een zij-instromer zijn vanuit een andere middelbare school (VO). Zie ook stroomschema hoogbegaafdheid in bijlage 1.

Aanmelding

Bij aanmelding wordt een dossieronderzoek gedaan. De ondersteuningscoördinator en eventueel de orthopedagoog kijken of er kenmerken van hoogbegaafdheid aanwezig zijn. Indien hier aanleiding toe is en/of er sprake is van een zij-instromer vindt er vervolgens een gesprek plaats met de leerling en ouders.

Screening

Alle eerstejaarsleerlingen uit de mavo, havo en vwo-klassen krijgen de mogelijkheid om mee te doen aan de CBO-screening (indien ouders hier toestemming voor geven). Deze wordt in de eerste periode van het schooljaar afgenomen. Bij de screening kiezen wij ervoor om de intelligentiestructuur test (IST), vragenlijst over leergierigheid (FES) en schoolvragenlijst (SVL) af te nemen. De resultaten van de CBO-screening worden door het ondersteuningsteam teruggekoppeld aan de mentoren. Waar nodig hebben de mentoren contact met ouders/verzorgenden over de opvallendheden bij leerlingen, zowel op cognitief als op sociaal en/of emotioneel vlak. Op basis van deze signalen kan naast cognitieve uitdaging ook aanvullende begeleiding worden ingezet, zoals faalangstreductietraining of weerbaarheidstraining. De mentoren nemen de resultaten ook mee tijdens de leerlingbespreking.

In de klas

Daarnaast vindt de signalering ook in de klas plaatst. Docenten noteren bijzonderheden en/of opvallendheden in ons leerlingvolgsysteem en/of geven eventuele zorgen door aan de mentor van de desbetreffende leerling. De mentor stemt dan waar nodig met de ondersteuningscoördinator af of er meer in ondersteuning en/of begeleiding moet plaatsvinden.

Vastlegging

Dit wordt vastgelegd in ons leerlingvolgsysteem klas 1 – logboekitem; dossier klas 1 in het logboek, zodat de mentoren in de volgende jaren dit ook mee kunnen nemen.

Onderwijsaanbod

Binnen de school werken we vanuit de visie dat alle leerlingen zich binnen ons onderwijs ontwikkelen of daarvoor gemotiveerd worden in een inspirerende en veilige leergemeenschap. Wij bieden maatwerk en differentiatie om tegemoet te komen aan de diverse behoeften van al onze leerlingen.

Wij streven, voor alle leerlingen, naar een uitdagend curriculum dat leerlingen in staat stelt hun volledige potentieel te bereiken. Dit curriculum biedt ruimte voor versnelling, verdieping en verbreding van de lesstof en bredere onderwerpen. Door deze variatie blijven leerlingen gemotiveerd, betrokken en nieuwsgierig, en stimuleren we een leven lang leren.

Ons onderwijs legt een sterke nadruk op het ontwikkelen van kritisch denken en creativiteit. We moedigen leerlingen aan om vragen te stellen, verbanden te leggen, problemen op te lossen en nieuwe ideeën te verkennen. Hierbij stimuleren we niet alleen de cognitieve ontwikkeling, maar versterken we ook belangrijke vaardigheden zoals zelfstandigheid, reflectie en samenwerking. Dit proberen wij grotendeels te realiseren vanuit de eigen klassensetting.

Leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid hebben vaak specifieke onderwijsbehoeften. Hiervoor bieden wij op verschillende manieren ondersteuning en begeleiding, zowel binnen de klas als daarbuiten, bijvoorbeeld via extra begeleiding, verrijkingsaanbod of ondersteuning in de HOP-klas.

Onze docenten zijn professionals die deze verschillen herkennen, erkennen en benutten in hun onderwijsaanpak.

Wij erkennen dat leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid ook sociaal en emotionele specifieke behoeften kunnen hebben. Daarom bieden wij gerichte ondersteuning op dit gebied, bijvoorbeeld via mentorprogramma's, begeleiding in de HOP-klas en mogelijkheden om gelijkgestemden te ontmoeten. Dit draagt bij aan het welbevinden, de sociale ontwikkeling en het gevoel van verbondenheid van de leerling.

In de klas

Het onderwijsaanbod kunnen we onderverdelen in drie delen: differentiatie, maatwerkuren en specifieke ondersteuning.

Differentiatie

Binnen de lessen wordt actief gedifferentieerd om aan te sluiten bij de uiteenlopende onderwijsbehoeften van (hoog)begaafde leerlingen.

Als aspirant-begaafdheidsprofielschool beschikt het dr. Aletta Jacobs College over een docententeam dat in houding en handelen aansluit bij de specifieke behoeften van meer- en hoogbegaafde leerlingen. Dit vraagt om kennis van begaafdheid, inzicht in de mogelijkheden en uitdagingen die begaafdheid met zich meebrengt, en de vaardigheid om effectief te differentiëren. Daarnaast is een open en flexibele houding essentieel ten aanzien van de aanvullende leertrajecten die leerlingen naast of tijdens de reguliere lessen volgen. Binnen de school hebben wij in schooljaar 2024-2025 alle

docenten van mavo, havo en vwo een interne scholing aangeboden die gericht was op het verder versterken van deze competenties. Ook in schooljaar (2025-2026) worden alle docenten die nieuw binnen het dr. Aletta Jacobs College zijn geschoold op dit onderwerp.

De elektronische leeromgeving (ELO) vormt een belangrijke basis voor differentiatie. Van docenten wordt gevraagd om een periodeplanning te delen waardoor leerlingen gestimuleerd worden om top-down te werken, eigen leerdoelen te formuleren en hun leerroute zelfstandig te plannen. Hierdoor ontstaat ruimte voor zowel versnelling als verdieping.

Maatwerkuren

Binnen het dr. Aletta Jacobs College werken wij met maatwerkuren. Leerlingen kunnen zichzelf inschrijven voor een voor hen gewenst maatwerkuur, daar waar nodig gebeurt dit samen met de mentor. De maatwerkuren worden opgenomen in het reguliere rooster van de leerling. De doelen van de maatwerkuren zijn:

1. Het bevorderen van talentontwikkeling door verdieping, verbreding en verrijking.
2. Het vergroten van het eigenaarschap over het eigen leerproces bij de leerlingen.
3. Motivatie verhogen door meer autonomie bij de leerling.
4. Extra ondersteuning voor leerlingen op het gebied van leren leren en/of vakinhoudelijk.

De maatwerkuren geven veel ruimte in verbreding, verdieping, verrijking en meer ondersteuning. Voorbeelden (schooljaar 2025-2026) van maatwerkuren zijn; Russisch, mythologie, dungeons & dragons, filosofie, hulplessen bij dia-toetsen[4], leren leren voor zaakvakken, Nederlands en biologie. Voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid bieden we daarnaast twee activiteiten in de maatwerkuren aan waar zij specifiek voor benaderd worden, te weten lego league en het HOP-uren. Dit geeft de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid de mogelijkheid om met gelijkgestemden in contact te komen over de verschillende leerjaren en schoolniveaus heen.

Specifieke mogelijkheden en/of ondersteuning

Onder de specifieke mogelijkheden vallen de mogelijkheden voor versnelling, verbreding en de ondersteuningsmogelijkheden op het gebied van een aangepast traject.

Versnelling is mogelijk door leerlingen eerder examen te laten doen in één of meerdere vakken.

Verbreding wordt aangeboden door het volgen van meer vakken dan het wettelijk vereiste aantal. Daarnaast kunnen leerlingen, naast de reguliere vakken en maatwerkuren, extra vakken volgen zoals Russisch of Cambridge English (waar bij laatstgenoemde afgerond kan worden met een erkend certificaat).

[4] De diatoetsen is een adaptieve, digitale vorm van volgtoetsen, waarmee jaarlijks de vaardigheidsontwikkeling van de leerlingen in beeld wordt gebracht.

Voor leerlingen met een aangepast traject wordt gewerkt met een maatwerk-PTA, waarbij in afstemming met betrokkenen (leerling, ouders/verzorgenden, mentor, examensecretaris, ondersteuningscoördinator) duidelijke afspraken worden vastgelegd.

Buiten de klas

Naast het onderwijsaanbod binnen de lessen biedt het dr. Aletta Jacobs College hoogbegaafde leerlingen diverse extra leer- en ontwikkelmogelijkheden buiten de klas. Deze activiteiten dragen bij aan verbreding, verdieping en het ontwikkelen van talenten in een bredere maatschappelijke context.

Leerlingen krijgen de mogelijkheid deel te nemen aan externe activiteiten, zoals (internationale) uitwisselingen en het BPS-festival, waarin creativiteit, samenwerking en onderzoekend leren centraal staan.

Samenwerking basisonderwijs

De school heeft op meerdere vlakken contact met het basisonderwijs. Ten eerste onderhoudt de school contact met het basisonderwijs via de bovenschoolse plusklas. Drie tot vier keer per jaar komt er een groep kinderen uit de plusklas bij ons op school en maken zij kennis met het onderwijsaanbod en de onderwijsvisie van onze school. Tijdens de lessen maken leerlingen kennis met uitdagend onderwijs dat aansluit bij hun talenten. De ambitie is om dit nog verder uit te werken, waardoor alle kinderen van alle basisscholen al in eerdere leerjaren kennis kunnen maken met onze school en het aanbod.

Ten tweede nemen leerlingen van groep 8 deel aan het Innovatiefestival Midden-Groningen, waar zij in contact komen met actuele maatschappelijke en technologische vraagstukken.

Tot slot voeren de orthopedagogen van de school gesprekken met alle basisscholen over de nieuwe leerlingen. Ook leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid worden hierin meegenomen en, waar nodig, wordt vroegtijdig de HB-coördinator ingeschakeld. De school organiseert een warme overdracht tussen de leerkracht van groep 8 en de mentor van de eerste klas.

Samenwerking hoger onderwijs

De school onderhoudt contact met het hoger onderwijs voor samenwerkingen en kennisdeling. In het schooljaar 2025-2026 is gestart met een pilot binnen ENTRANCE – Centre of Expertise Energy, onderdeel van de Hanzehogeschool Groningen. In dit kader participeert een leerling in een onderzoeksproject naar transparant hout, waarmee aansluiting wordt gezocht bij academisch en praktijkgericht onderzoek. De school wil de samenwerkingen in de toekomst verder uitbreiden in samenwerking met de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit Groningen.

Samenwerking met bedrijven

Tot slot spreekt de school de intentie uit om de samenwerking met bedrijven en externe organisaties verder te versterken. Binnen het dr. Aletta Jacobs College is een coördinator buitenschools leren werkzaam, samen met diegene kan gezocht worden naar hoe wij leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid kunnen begeleiden bij het vinden en vormgeven van passende externe leertrajecten.

Begeleiding en ondersteuning

Binnen het dr. Aletta Jacobs College is de onderwijsondersteuning ingericht in lijn met de door ons samenwerkingsverband (SWV-Groningen Ommelanden) vastgestelde ondersteuningsstructuur en basisondersteuningsvoorzieningen. Binnen de ondersteuningsstructuur werken we vanuit drie verschillende niveaus: de basisondersteuning, aanvullende ondersteuning in de groep en aanvullende ondersteuning individueel.

Basisondersteuning (niveau 1)

Onder de basisondersteuning valt de begeleiding en ondersteuning die iedereen krijgt. Deze vorm van ondersteuning kan worden ingezet door alle docenten voor alle leerlingen om goed mee te komen op school, niet alleen bij de vakken maar ook in het plannen en organiseren van schoolwerk of samenwerken met medeleerlingen.

Voor de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid valt hier de inzet van de docenten en de mentor, maar ook de inzet van de ondersteuningscoördinator en de HOP-begeleider.

Aanvullende ondersteuning in de groep (niveau 2)

De aanvullende ondersteuning in de groep is altijd aanvullend op de basisondersteuning en wordt zoveel mogelijk op groepsniveau in de eigen klas gerealiseerd. De inzet van aanvullende ondersteuning gaat altijd via de mentor, deze bespreekt dit met de ondersteuningscoördinator uit de afdeling. Daarnaast vallen ook de maatwerkuren onder de aanvullende ondersteuning in de groep.

Voor de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid zijn er speciale HOP-uren ingericht. Ook kunnen de leerlingen in de pauzes gebruik maken van de ruimte naast de HOP-klas. Op deze manier wordt gestimuleerd dat zij de sociale aansluiting met gelijkgestemden hebben.

Daarnaast valt onder de aanvullende ondersteuning ook de verdiepende en verrijkende maatwerkuren, waaronder de lego league.

Aanvullende ondersteuning individueel

Leerlingen vallen onder deze vorm van ondersteuning wanneer zij tijdelijk niet naar school kunnen of niet (volledig) kunnen deelnemen aan de eigen lessen van de klas. Alle leerlingen die ondersteuning op individueel niveau krijgen, hebben een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) waar dit individuele plan in beschreven staat. Deze leerlingen werken aan specifieke doelen, waarbij altijd het doel is (volledig) deel te kunnen nemen aan de reguliere lessen en/of door te stromen naar een passende vervolgplek.

Voor de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid kan de individuele ondersteuning bestaan uit:

- HOP-klas: deze klas is specifiek voor de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. De leerlingen werken in deze klas individueel aan hun eigen doelen en schoolwerk. Het gebruik van de HOP-klas kan incidenteel (alleen bij toetsen of in pauzes), hybride (bij bepaalde vakken) of volledig zijn.
- Maatwerktrajecten voor individuele leerlingen: door middel van stages of buitenschoolse trajecten

- Maatwerk PT/PTA's: vervroegde profielkeuze, vakken over verschillende leerjaren/niveaus', vervroegd of gespreid examen.

Meer informatie over de ondersteuningsstructuur van de school is te vinden in de schoolgids.
https://www.aletta.nl/praktisch/schoolgids

Professionalisering

Binnen de school werken we continu aan de professionalisering van onze medewerkers. Tegelijkertijd realiseren we ons dat niet elke medewerker een volledig deskundige kan zijn. Vandaar dat we acteren op drie niveaus:

1. Basiskennis: elke docent kent de belangrijkste uitgangspunten rondom HB. De docent weet op welke wijze HB zich uit en wat de uitdagingen zijn waarmee een HB-leerling te maken heeft. Hij kan een gesprek voeren met een HB-leerling en hij is in staat om zijn opdrachten op het niveau voor een HB-leerling aan te bieden als hier om wordt gevraagd.
2. Hoger niveau: deze docenten volgen een verdere scholing op het gebied van HB. In hun reguliere lessen is de aandacht voor HB-leerlingen zichtbaar door middel van differentiatie. Deze docenten bieden ook begeleiding in de kleinere groepen en/of de leerlingen uit de HOP-klas voor hun specifieke vak.
3. Deskundig niveau: deze docenten zijn gespecialiseerd in het aanbieden van HB-onderwijs. Ze zijn HOP-begeleider of ze werken in een PLG aan het ontwerpen van onderwijs voor leerlingen met kenmerken van HB. Ze scholen zich jaarlijks op het gebied van HB. De HB-coördinator is hier ook onderdeel van.

Binnen de school hebben we de werkgroep begeleiden van leren, zij organiseren de schoolbrede studie(mid)dagen. Bij deze schoolbrede momenten is geregeld ook een scholing/workshop rondom HB beschikbaar voor alle medewerkers van de school en worden er intervisiebijeenkomsten georganiseerd.

Daarnaast zijn er specifieke scholingen voor alle docenten die lesgeven aan de mavo, havo en vwo-klassen en is er binnen de school een werkgroep HB met vertegenwoordigers uit de onderbouw en bovenbouw. Zij zorgen dat het onderwijs aan onze hoogbegaafde leerlingen een vaste plek heeft en houdt binnen de school. De school organiseert ook jaarlijks tijdens de week van de Hoogbegaafdheid een lezing voor medewerkers, ouders en overige geïnteresseerden.

Activiteitenplan

Doelen en activiteiten

1. Ontwikkeling van leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid

Activiteiten gericht op de directe ontwikkeling van leerlingen:

- Uitbreiden activiteiten Hanze & RUG
    - Versterken samenwerking met Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit Groningen
    - Meer onderzoeks- en pilotprojecten voor HB-leerlingen
    - Betere aansluiting bij academisch en praktijkgericht onderzoek
    - Oriëntatie op vervolgonderwijs
- Samenwerkingen bedrijfsleven
    - Uitbreiden netwerk met regionale bedrijven en organisaties
    - Inzet trajectmakelaar voor maatwerktrajecten
    - Ontwikkelen van stages en buitenschoolse leertrajecten
    - Praktijkgericht leren voor HB-leerlingen
- Maatwerkmogelijkheden uitbreiden
    - Meer flexibiliteit in leertrajecten en roosters
    - Uitbreiding maatwerkuren en verrijkingsaanbod
    - Meer mogelijkheden voor versnelling en verbreding
    - Doorontwikkeling maatwerk-PTA's en individuele trajecten

2. Profilering als begaafdheidsprofielschool

Activiteiten gericht op positionering, samenwerking en structureel beleid:

- Verder uitzoeken groep 9
    - Onderzoeken onderwijsbehoeften overgang PO–VO
    - Verkennen passende onderwijsroutes
    - Afstemming met basisscholen en externe partners
    - Ontwikkelen en uitvoeren van pilots
- Verbeteren samenwerking PO–VO
    - Intensiveren warme overdracht
    - Structureel contact met plusklassen en basisscholen
    - Professionalisering in samenwerking met basisscholen tussen docenten en leerkrachten
    - Vroegtijdige signalering HB-leerlingen
    - Meer kennismakingsactiviteiten onderbouw

3. Kwalitatief sterk gedifferentieerd onderwijs

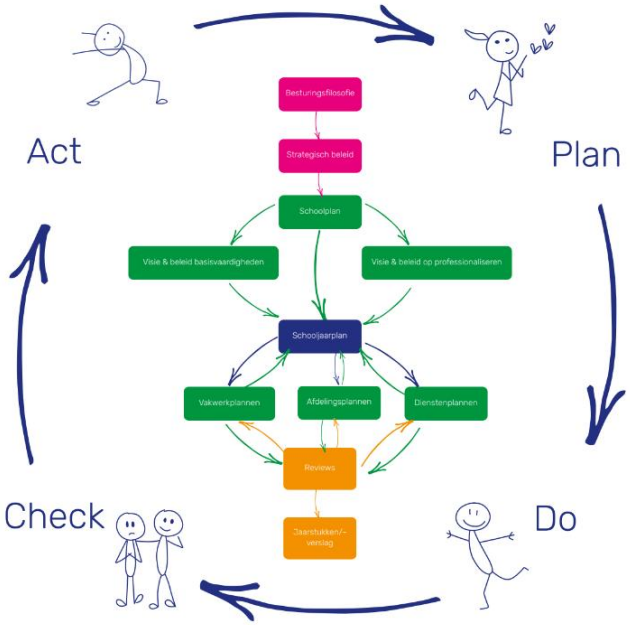
Activiteiten gericht op didactiek en professionalisering:

- Verder professionaliseren collega’s
    - Voortzetten en verdiepen scholing hoogbegaafdheid
    - Borging basiskennis bij alle docenten
    - Uitbreiding deskundigheid werkgroep HB
    - Intervisie en kennisdeling binnen afdelingen
    - Coaching on the job
- Differentiëren
    - Doorontwikkeling differentiatie in de lespraktijk, kijken in hoeverre dit kan in samenwerking met het basisonderwijs
    - Betere inzet van ELO voor versnelling en verdieping
    - Vergroten eigenaarschap van leerlingen
    - Structurele aandacht voor HB in lesontwerp

Monitoring, evaluatie en borging

Klankbordgroepen
Binnen de school werken we met klankbordgroepen voor leerlingen en ouders. Door middel van de klankbordgroepen verzamelen we input over wat leerlingen en ouders vinden van ons onderwijs. Binnen de school hebben we een schoolbrede klankbordgroep, maar ook een specifieke klankbordgroep voor ouders met leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. Deze wordt twee keer per jaar georganiseerd.

Kwaliteitscyclus
Om de kwaliteit van ons onderwijs te borgen, doorloopt de school jaarlijks zijn kwaliteitscyslus, zie de afbeelding hieronder.

De school stelt jaarlijks een schooljaarplan op, onderliggend aan het meerjarige schoolplan. Op basis van het schooljaarplan worden de afdelingsplannen en dienstenplannen opgesteld. Deze worden jaarlijks geëvalueerd.

Tweejaarlijks komt er een schoolbrede review (P1/2 en P3/4), hier wordt hoogbegaafdheid als apart thema in meegenomen. De input hiervoor komt uit de afdelingsreviews, de zes-wekelijkse gesprekken tussen de afdeling en de ondersteuning, de uitkomsten van de verschillende klankbordgroepen, het leerlingvolgsysteem, tevredenheidsonderzoeken en andere relevante informatie.

Op basis van de geëvalueerde afdelingsplannen en schooljaarplan, maar ook de informatie uit de reviews worden de nieuwe schooljaarplan, afdelingsplannen en dienstenplannen (waaronder ondersteuning) opgesteld met nieuwe doelen voor het nieuwe schooljaar.

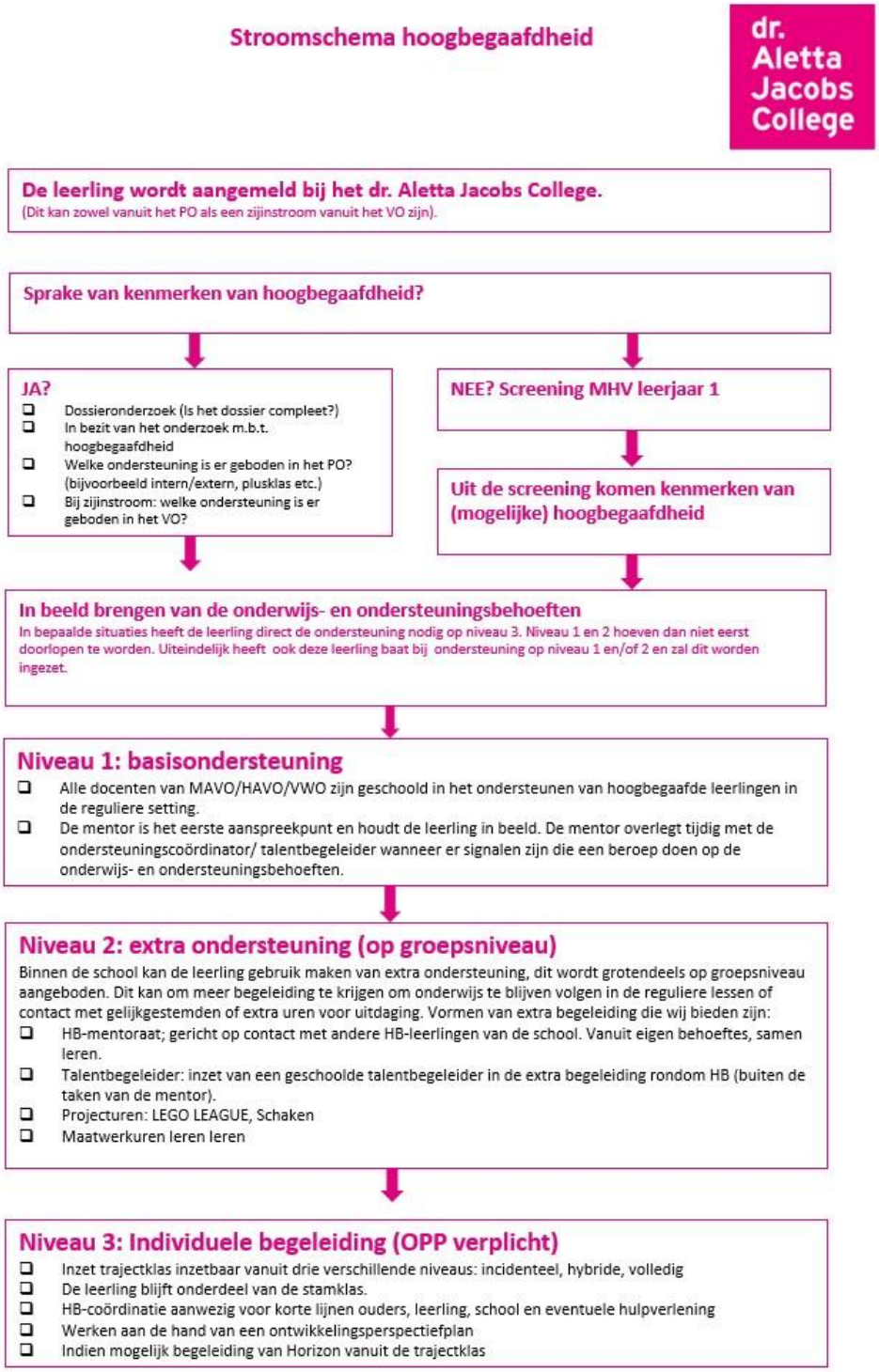
Scan HB VO

In het schooljaar 25-26 starten we met de scanHB VO. Deze online kwaliteitsmeter zullen we tweejaarlijks afnemen onder schoolleiding, docenten, mentoren, ouders en leerlingen om zicht te krijgen op de kwaliteit van het beleid en de professionaliteit van medewerkers als het gaat om het onderwijsaanbod aan talentvolle leerlingen en leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid.

De resultaten van deze scan zullen opgenomen worden in de afdelingseigen en schoolbrede reviews, aan de hand van deze input zal er gekeken worden op welke punten de school zich jaarlijks gaat ontwikkelen op het gebied van onderwijs aan de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid.

Bijlagen

Bijlage 1 – stroomschema hoogbegaafdheid

Bijlage 2 – taakomschrijvingen HOP-begeleider en HB-coördinatie

HOP-begeleider

Onderdeel	HOP-begeleider				
Afdeling	Pro	VMBO OB	VMBO BB	MHV OB	MHV BB
				x	x
Wat is het:	Als HOP-begeleider ben je verantwoordelijk voor de signalering en begeleiding van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid binnen de mavo, havo en vwo van het dr. Aletta Jacobs College.				
Wat is het doel:	De leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid binnen het dr. Aletta Jacobs College wordt (maatwerk) onderwijs geboden passend bij de leerling en zijn/haar onderwijsbehoeftes. Hierdoor blijven zij in staat onderwijs te volgen en toe te werken naar het passende uitstroomperspectief				
Taken	• Je signaleert samen met de mentor en ondersteuningscoördinator binnen mavo, havo en vwo. Je gebruikt hiervoor alle beschikbare gegevens uit het leerlingdossier. • Je begeleidt en coacht (hoog)begaafde leerlingen gedurende hun schoolloopbaan. Deze begeleiding vindt zowel binnen als buiten de lessen plaats, afhankelijk van wat de leerling nodig heeft. • Je adviseert en denkt mee in het opzetten van (maatwerk)onderwijs voor de (hoog)begaafde leerling • Je denkt mee over het onderwijsaanbod voor de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid op het dr. Aletta Jacobs College. • Je bent een voorloper op het gebied van de begeleiding van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid binnen de afdeling. Je inspireert collega's als het gaat om HB-begeleiding. • Je draagt bij aan het vormen van een schooleigen visie op de begeleiding van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid • Je bent een vraagbaak voor je collega's binnen de mavo, havo en vwo als het gaat om het signaleren van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid en het pedagogisch en didactische handelen van de docent bij deze doelgroep. Je neemt het initiatief om collega's te scholen op dit gebied. • Je stelt op basis van afgegeven signalen door docenten, mentor, afdelingsleider of ondersteuningscoördinator een plan op voor effectieve remediëring.				

HB-coördinator

Onderdeel	HB-coördinator				
Afdeling	Pro	VMBO OB	VMBO BB	MHV OB	MHV BB
				X	x
Wat is het:	Als HB-coördinator ben je verantwoordelijk voor de begeleiding van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid mavo, havo en vwo van het dr. Aletta Jacobscollege. Je bent een onderdeel van de ondersteuning van het dr. Aletta Jacobscollege. Daarnaast neem je plaats in één van de onderwijsteams binnen de school (mavo/havo/vwo onderbouw of bovenbouw).				
Wat is het doel:	Het dr. Aletta Jacobs College biedt (maatwerk) onderwijs passend bij de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid en zijn/haar onderwijsbehoeftes.				
Taken	• Bewaakt het algemene niveau van de ondersteuning van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid binnen de school; • Acteert proactief/ daadkrachtig en zichtbaar in de coördinerende werkzaamheden; • Bewaakt binnen de afdelingen mavo, havo en vwo de toepassing van de vaste procedures die waarborgen dat leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid tijdig en adequaat hulp krijgen • Evalueert periodiek de resultaten van de geboden ondersteuning en begeleiding en doet zo nodig voorstellen voor aanscherping en/of aanpassingen; • Coördineren en initiëren van maatwerk voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid, hierbij is oog voor wet- en regelgeving en inspectie-eisen aan het geboden maatwerk; • Beslissen en overleggen met de afdelingsleiders en overige ondersteuners; • Voorbereiden en deelnemen aan maandelijkse overleggen tussen de portefeuillehouder HB-onderwijs en de regisseur ondersteuning en kwaliteit. • Stemt de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid af met docenten, het ondersteuningsteam en andere betrokkenen. Je bewaakt de voortgang en de terugkoppeling. Je houdt hierbij zicht of het onderwijs voldoende aansluit bij de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. • Adviseert docenten en mentoren bij de uitvoering van leerlingbegeleiding en ondersteuningsactiviteiten; • Onderhoudt externe contacten die voor de verder ontwikkeling van het HB-onderwijs binnen het dr. Aletta Jacobs College van belang en je hebt zicht op de regionale sociale kaart;				

	• Levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het ondersteuningsbeleid op het gebied van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid binnen de mavo, havo en vwo. • Draagt zorg voor het goed bijhouden van het leerlingvolgsysteem voor de leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid in de HOP-klas. • Draagt bij aan de professionalisering van medewerkers door het overdragen van kennis op inhoudelijk, didactisch en pedagogisch gebied.

Bijlage 3 – De profielen van Betts & Neihart (2010)

De aangepaste succesvolle leerling

- Werkt hard en levert goede prestaties
- Probeert te voldoen aan de verwachtingen van anderen
- Presteert niet op eigen niveau (relatief onderpresteren)
- Vertoont wenselijk gedrag, wil voortdurend bevestiging
- Herkenning middels prestatietests en IQ-test

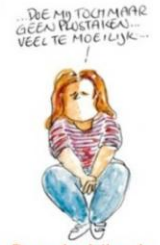

De uitdagende creatieve leerling

- Komt met bijzondere oplossingen of invalshoeken
- Neemt scherp waar en ziet uitzonderingen (ook op regels)
- Kritisch en neemt niets zomaar aan (ook niet van leerkracht)
- Werkwijze en gedrag zijn inconsistent - wisselende resultaten
- Is eerlijk en (te) direct
- Is competitief
- Grote stemmingswisselingen
- Onderpresteren (absoluut)
- Vraagt op de verkeerde manier om aandacht
- Laag zelfbeeld
- Behoefte aan erkenning van sterke kanten, met name creativiteit
- Gevaar bij te weinig uitdaging: clownesk of opstandig gedrag

	Gevoelens en houdingen	Gedrag	Behoeften	Waarneming volwassenen/peers	Identificatie	Ondersteuning thuis	Ondersteuning op school
De succesvolle	Zelfvoldaan Afhankelijk Goed academisch zelfbeeld Angst voor falen Extrinsieke motivatie Zelfkritisch Werkt voor het punt Onzeker over de toekomst Behoefte aan bevestiging Vaste mindset	Presteert Zoekt bevestiging bij de leraar Vermijdt risico's Gaat niet verder dan het boek Accepteert en conformeert Kiest veilige activiteiten Haalt goede punten Consumeert kennis	Uitgedaagd worden Tekortkomingen inzien Risico's nemen Assertiviteitsvaardigheden Ontwikkeling van creativiteit Groei mindset Zelfkennis Onafhankelijke studievaardigheden	Geliefd bij leraren Bewonderd door peers Over het algemeen geliefd en geaccepteerd door ouders Men overschat zijn/haar capaciteiten Men gelooft dat hij/zij uit zichzelf zal slagen	Gebruik veel criteria Punten Gestandaardiseerde testscores Individuele IQ test Nominatie door leraar Nominatie door ouders Nominatie door peers	Ouders moeten loslaten Bied onafhankelijkheid Geef vrijheid om keuzes te maken Zorg voor risicovolle ervaringen Sta stress bij het kind toe Bevestig de mogelijkheden van het kind om om te gaan met uitdagingen	Laat versnellen Geef tijd voor een persoonlijk curriculum Bied activiteiten die hem/haar uit de comfortzone duwen Laat hem/haar onafhankelijke studievaardigheden ontwikkelen Bied verdieping Bied mentorschappen Geef cognitieve coaching Bied tijd met ontwikkelingsgelijken

---

	Gevoelens en houdingen	Gedrag	Behoeften	Waarneming volwassenen/peers	Identificatie	Ondersteuning thuis	Ondersteuning op school
De creatieve	Zeer creatief Verveeld en gefrustreerd Wisselend zelfvertrouwen Ongeduldig en defensief Verhoogde sensitiviteit Onzeker over sociale rollen Psychologisch kwetsbaarder Sterke motivatie om innerlijke overtuigingen te volgen Wil onjuistheden juist maken Hoge tolerantie voor tweeslachtigheid Veel energie	Toont impulsen Daagt leraren uit Discussieert over regels Is eerlijk en direct Is emotioneel labiel Heeft soms weinig zelfcontrole Is creatief en expressief Zet door op interessegebieden (passies) Staat voor zijn overtuigingen Kan in conflict komen met peers	In contact brengen met anderen Aanleren van tact, flexibiliteit, zelfbewustzijn en zelfcontrole Aanmoediging van creativiteit Contracten Minder druk om te conformeren Interpersoonlijke vaardigheden om anderen te bevestigen Strategieën om om te gaan met mogelijke psychologische kwetsbaarheid	Niet geliefd bij leraren Wordt gezien als rebels Machtstrijd Creatief Problemen met straf Peers vinden hem/haar vermakelijk Men wil hem/haar veranderen Wordt niet gezien als hoogbegaafd Men onderschat zijn/haar succes Men wil hem/haar laten conformeren	Vraag: Op welke manieren is dit kind creatief? Gebruik domeinspecifieke, objectieve metingen Richt je op creatief potentieel in plaats van op prestaties	Toon respect voor zijn/haar doelen Tolereer afwijkend gedrag Sta hem/haar toe zijn/haar interesses te volgen (passies) Toon voorbeeldgedrag Zorg voor familieprojecten Laat vertrouwen in zijn/haar capaciteiten zien Bevestig zijn/haar sterke punten Erken psychologische kwetsbaarheid en kom in actie wanneer dat nodig is	Zorg voor tolerantie Beloon creatief denken Plaats hem/haar bij passende leraren Zorg voor directe en duidelijke communicatie Geef ruimte voor gevoelens Bied domein-specifieke training Sta niet-conformeren toe Bied mentorschappen Geef directe instructies mbt interpersoonlijke vaardigheden Leer hem/haar weloverwogen keuzes maken

De onderduikende leerling

- Wil er graag bij horen
- Past zich aan (sociaal en school)
- Wil niet bijzonder zijn (sociaal en school)
- Wil niet uitgedaagd worden
- Veelal meisjes
- Vaak onzeker
- Aanmoediging werkt vaak averechts
- Zoekt het sociale verkeer als een vluchtweg
- Weet zelf niet wat hij/zij zou willen, geen doelen
- Wisselende vriendschappen, geen echte plek

De risicoleerling

- Uiteenlopende resultaten
- Negatief gedrag
- Geen deelname meer aan onderwijs
- Zeer negatief zelfbeeld
- Intensieve begeleiding nodig

	Gevoelens en houdingen	Gedrag	Behoeften	Waarneming volwassenen/peers	Identificatie	Ondersteuning thuis	Ondersteuning op school
De onderduikende	Wil er sociaal gezien bijhoren Voelt zich onzeker en onder druk gezet In strijd, schuldig en onzeker Onzeker over het recht om emoties te voelen Verminderde eigenwaarde Tweeslachtig over prestaties Internaliseert en personaliseert maatschappelijke zaken Ziet prestatiegericht gedrag soms als verraad van de sociale groep	Devalueert of ontkent eigen talent Stapt uit plusgroepen Wijst uitdagingen af Gaat van de ene peer-groep naar de andere Voelt zich niet verbonden met de leraar of klas Is onzeker van zijn koers	Vrijheid om keuzes te maken Conflicten moeten verduidelijkt worden Netwerk van begaafde peers Aanmoediging van capaciteiten Rolmodellen uit verschillende culturen Zelfbegrip en zelfacceptatie Een publiek dat luistert naar wat hij/zij te zeggen heeft (gehoord worden)	Wordt gezien als leider of wordt niet opgemerkt Wordt gezien als gemiddeld en succesvol Wordt gezien als gehoorzaam Wordt gezien als still/verlegen Wordt gezien als negatief staand tegenover risico's Wordt gezien als sterk	Interviews Nominatie door ouders Nominaties door leraren Wees voorzichtig met nominatie door peers Getoonde prestaties Metingen van creatief potentieel Non-verbale metingen van intelligentie	Normaliseer zijn/haar wanklanken Begeleid bij studie- en carrière planning Bied begaafde rolmodellen Wees een rolmodel voor een leven lang leren Geef vrijheid om keuzes te maken Normaliseer de ervaring Vergelijk niet met broers of zussen Bouw multiculturele waardering op	Toon concepten als maatschappelijke fenomenen Bied uitnodigende leeromgevingen Bied rolmodellen Help hulpgroepen ontwikkelen Zorg voor open discussies over klassen, racisme, seksisme Geef directe instructies mbt sociale vaardigheden Leer hem/haar het verborgen curriculum Bied studieplanning Praat over wat succes je kan kosten

---

	Gevoelens en houdingen	Gedrag	Behoeften	Waarneming volwassenen/peers	Identificatie	Ondersteuning thuis	Ondersteuning op school
De risicolopende	Verontwaardigd en boos Depressief Roekeloos en manipulatief Slecht zelfbewustzijn Defensief Onrealistische verwachtingen Voelt zich ongeaccepteerd Verzet zich tegen autoriteit Niet gemotiveerd door beloningen van de leraar Een subgroep is antisociaal	Zorgt voor crises en ontwrichting Zoekt spanning Werkt voor de relatie Is wisselend aanwezig Heeft lage schoolse prestaties Kan zelf-isolerend zijn Is vaak creatief Bekritiseert zichzelf en anderen Levert wisselend werk	Veiligheid en structuur Een 'alternatieve' omgeving Een geïndividualiseerd programma Confrontatie en verantwoordelijkheid Alternatieven Professionele hulp Sturing en korte termijn doelen	Volwassenen kunnen boos op hem/haar zijn Peers veroordelen hem/haar Wordt gezien als zorgelijk of onverantwoordelijk Wordt gezien als rebels Anderen zijn soms bang van hem/haar Anderen zijn soms ongerust over hem/haar Volwassenen weten niet hoe ze hem/haar moeten helpen	Individuele IQ test Prestatie subtests Interviews Audities Non-verbale metingen van intelligentie Nominatie door ouders Nominatie door leraren	Zoek gezinsbegeleiding Vermijd machtstrijd Doe buitenschoolse activiteiten Let op gevaarlijk gedrag Houd de dialoog open Houd hem/haar verantwoordelijk Minimaliseer straffen Laat vertrouwen zien in zijn/haar vermogen om hindernissen te slechten Houd relaties in stand	Verlaag verwachtingen niet Gebruik diagnostische tests Leer niet-traditionele studievaardigheden aan Bied verdieping en mentorschappen Bied academische coaching Plan huisbezoeken Promoot veerkracht Bespreek meerdere opties

De dubbel bijzondere leerling

- Inconsistenties
- Verstoort en is chaotisch
- Grote frustraties
- Grote schommelingen in intelligentieprofiel
- Mogelijk partieel begaafd
- Gevaar: of alleen aandacht voor de leer- en/of gedragsproblemen of de begaafdheid camoufleert deze juist

De zelfsturende autonome leerling

- Zeer evenwichtig
- Goed zelfinzicht en goede sociale vaardigheden
- Werkt zelfstandig, ontwikkelt eigen doelen, is ondernemend
- Komt op voor eigen opvattingen en is bereid tot nemen van risico's
- Wil en durft te leren!
- Belangrijk dat hij/zij de ruimte en stimulans krijgt zich optimaal te ontwikkelen

	Gevoelens en houdingen	Gedrag	Behoeften	Waarneming volwassenen/peers	Identificatie	Ondersteuning thuis	Ondersteuning op school
De dubbel/meervoudig bijzondere	Aangeleerde hulpeloosheid Intense frustratie en boosheid Humeurstoornissen Geneigd tot ontmoediging Werkt om bij te blijven Zwak academisch zelfbeeld Ziet zichzelf niet als succesvol Weet niet waar hij/zij bijhoort	Legt gemakkelijk verbindingen Laat wisselend werk zien Lijkt gemiddeld of lager Lijkt jonger in sociaal-emotioneel functioneren Kan storend zijn of niet taakgericht Is een goede probleem-oplosser Denkt conceptueel Houdt van nieuwigheid en complexiteit Is ongeorganiseerd Heeft een trage informatie-verwerking Heeft soms moeite met omgaan met begaafde peers	Nadruk op sterke kanten Coping strategieën Vaardigheids-ontwikkeling In de gaten houden ivm aanvullende stoornissen – m.n. ADHD Leren doorzetten Omgeving die sterke punten laat ontwikkelen Leren voor zichzelf op te komen	Heeft teveel aanpassingen nodig Wordt vreemd gevonden Zijn/haar capaciteiten worden onderschat Gezien als hulpeloos Gezien als niet behorend tot plusklassen Men denkt dat hij/zij veel structuur nodig heeft Alleen gezien om zijn/haar stoornis	Metingen van huidig functioneren in de klas Prestatietests Methodegebonden toetsen Kijken naar prestaties over een langere tijd Kijken naar patronen van afnemende prestaties in combinatie met bewijzen van hoogbegaafdheid Verder kijken dan IQ- of test analyses	Richt je op sterke kanten en vang stoornissen op Ontwikkel een wil om te slagen Herken en bevestig hoogbegaafde capaciteiten Daag uit in gebieden waarop het kind sterk is Bied kansen om risico's te nemen Ga er vanuit dat studeren een mogelijkheid is Kom voor het kind op op school Toon betrokkenheid van het gezin Voed zelfcontrole Leer realistische doelen te stellen en te bereiken	Uitdagen op sterke gebieden is eerste prioriteit Laat versnellen op sterke gebieden Zorg voor aanpassingen voor de stoornis Vraag: Wat is er nodig om dit kind hier te laten slagen? Geef directe instructies t.a.v. zelfregulerende strategieën Geef tijd om bij begaafde en getalenteerde peers te zijn Leer hem/haar voor zichzelf opkomen Leer SMART-doelen stellen

	Gevoelens en houdingen	Gedrag	Behoeften	Waarneming volwassenen/peers	Identificatie	Ondersteuning thuis	Ondersteuning op school
De zelfstandige	Zelfvertrouwen Accepteert zichzelf Groei mindset Optimistisch Intrinsiek gemotiveerd Ambitieus en enthousiast Ziet school soms niet als eerste prioriteit Vindt het niet erg om te falen en leert hiervan Laat tolerantie en respect voor anderen zien	Heeft adequate sociale vaardigheden Werkt onafhankelijk Stelt SMART-doelen Zoekt uitdaging Heeft een sterke zelfsturing Heeft sterke passies Heeft een goede zelfregulatie Komt op voor overtuigingen Is veerkrachtig Produceert kennis Heeft zelfbegrip en accepteert zichzelf	Meer hulp nodig, niet minder Steun bij nieuwe richtingen en groeiende onafhankelijkheid Feedback over sterke punten en mogelijkheden Faciliteren van continue groei Steun bij risico's nemen Langdurige, faciliterende relaties Bedreven worden in het managen van zichzelf Mensen die hem/haar steunen (support team)	Bewonderd en geaccepteerd Door ouders gezien als bekwaam en verantwoordelijk Positieve invloed Succesvol op meerdere gebieden Psychologisch gezond Positieve relaties met peers	Getoonde prestaties Producten Nominaties Portfolio's Interviews Gestandaardiseerde testscores Prijzen	Kom op voor het kind op school en in de gemeenschap Bied kansen op gebied van hun passies Sta vrienden van allerlei leeftijden toe Haal restricties in tijd en ruimte weg bij het leren Bied hulp bij het samenstellen van een 'support team' Betrek hem/haar bij de passies van de ouders Betrek hem/haar bij gezinsbeslissingen Luister naar hem/haar Laat hem/haar met rust	Sta het ontwikkelen van een geïntegreerd, lange termijn studieplan toe Haal restricties in tijd en ruimte weg Ontwikkel meerdere, gere-lateerde verdiepings-mogelijkheden, waaronder mentorschap Bied van een variatie aan versnellingsmogelijkheden Zorg voor mentoren Zie af van traditioneel schoolbeleid en –regels Laat hem/haar met rust Leer hem/haar omgaan met de psychologische kosten van succes